

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobců: **a) B. V., b) J. V,** zast. Mgr. Ing. Markem Vrbickým, advokátem, se sídlem V Jámě 1, Praha 1, proti žalovanému: **Městský úřad Čáslav, odbor výstavby a regionálního rozvoje**, Čáslav, Náměstí J. Žižky z Trocnova 1, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 14. 1. 2005, č. j. 44 Ca 100/2003 – 126,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobci (dále též „stěžovatelé“) včas podanou kasační stížností napadli rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2004, č. j. 44 Ca 100/2003 - 71. Tímto rozsudkem byly zamítnuty žaloby stěžovatelů a) aby soud uložil žalovanému povinnost vydat rozhodnutí o odstranění nepovolených staveb, a to traverz zabudovaných do štítové zdi domu čp. 224 ve V. ulici v Č., vlastníkům domu čp. 223 v K. ulici v Č., b) aby soud uložil žalovanému povinnost vydat rozhodnutí, kterým by bylo uloženo vlastníkům domu č.p. 223 v K. ulici v Č. zprůchodnit kanalizační přípojku vedoucí dvorem přiléhajícím k domu čp. 223 tamtéž a c) aby soud uložil žalovanému povinnost vydat rozhodnutí, kterým by byla uložena vlastníkům domu čp. 146 ve V. ulici v Č., povinnost zazdít malé okno v přízemí a větší okno v prvním patře tohoto domu ve zdi vedoucí do světlíku domu čp. 224 ve V. ulici v Č..

V kasační stížnosti stěžovatelé současně požádali o osvobození od soudních poplatků

Usnesením ze dne ze dne 14. 1. 2005, č. j. 44 Ca 100/2003 – 126, Krajský soud v Praze o žádosti stěžovatelů o osvobození od soudních poplatků rozhodl tak, že žádosti vyhověl zčásti a stěžovatelům přiznal osvobození od soudních poplatků z jedné poloviny. Při tomto rozhodování vycházel krajský soud v prvé řadě z obsahu předložených „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“ stěžovatelů, z nichž ve spojení s upřesněním výše sociální dávky u žalobce a) dotazem u Městského úřadu v Č. zjistil, že žalobce a) pobírá sociální dávku ve výši 3 712,- Kč měsíčně a žalobkyně b) pobírá starobní důchod, spolu s vdovským důchodem a s dávkou zvýšení pro bezmocnost, v celkové výši 7 374,- Kč měsíčně. Dále z výpisů z katastru nemovitostí krajský soud zjistil, že žalobce a) je výlučným vlastníkem pozemků par.č. 88/1, par.č. 372 v k. ú. Č., jakož i pozemku par.č. 2254/2 v k. ú. P. a dále společně s J. V. spoluvlastníkem pozemků par.č. st. 706, par. č. 92/2 a domu čp. 224 v k. ú. Č.. K majetkovým poměrům žalobkyně b) krajský soud dále zjistil, že kromě shora uvedených nemovitostí v k. ú. Č., které vlastní se žalobcem a), je výlučnou vlastnicí pozemku par.č. 501/1 o výměře 12 136 m2 – ovocný sad v k. ú. Č. a spoluvlastnicí pozemku par.č. 501/2 o výměře 221 m2 – ovocný sad, v k. ú. Č.

Krajský soud v Praze z toho dovodil, že stěžovatelé splňují předpoklady pro částečné osvobození od soudních poplatků. Stěžovatelé nejsou zcela nemajetní a bez dostatečných prostředků ve smyslu § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Celkové poměry stěžovatelů ve vztahu k výši soudního poplatku, který podle položky 15 sazebníku soudních poplatků tvořícího přílohu k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, činí v této věci 3 000,- Kč, podle názoru krajského soudu odůvodňují osvobození stěžovatelů od soudních poplatků z jedné poloviny a proto jim soud přiznal takovéto částečné osvobození od soudních poplatků.

Proti usnesení Krajského soudu ze dne 14.1.2005, č. j. 44 Ca 100/2003 – 126, podali stěžovatelé včas kasační stížnost, v níž namítali nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení podle § 103 odst. 1 písm a) s. ř. s., vady řízení podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a s tím spojenou nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Jmenovitě uvedli, že krajský soud nesprávně posoudil a aplikoval právní pojem *stěžovatelé „nemají dostatečné prostředky“ ve smyslu § 36 odst. 3 s .ř .s.* Dále uvedli, že nepobírají žádné dávky na bydlení, naopak vynakládají náklady na jeho údržbu a tzv. ovocný sad je zpustlá a zdevastovaná plocha, ze které není žádný příjem. Žalobce a) má trvale poškozen zdravotní stav a tento vyžaduje speciální léčbu, kterou zdravotní pojišťovny plně nehradí. Žalobkyně b) je ve věku 94 roků, téměř nevidomá, II. stupně nemohoucnosti a nemá jiný zdroj příjmů než příjem z důchodu. Současně stěžovatelé namítli, že otázkou majetkových poměrů žalobce a) a jeho osvobození od soudních poplatků se již Nejvyšší správní soud zabýval v jiné věci, kdy svým usnesením ze dne 30. 4. 2004, č. j. 7 A 168/2002 - 41, stěžovateli plně přiznal osvobození od soudních poplatků. Od té doby se majetková situace stěžovatelů nezlepšila, spíše naopak. Závěrem stěžovatelé navrhli, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení krajského soudu v rozsahu, ve kterém se stěžovatelům přiznává osvobození od soudních poplatků a věc vrátil Krajskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 14. 1. 2005, č. j. 44 Ca 100/2003 – 126, v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.

vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelé uplatnili ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatelé jsou zastoupeni advokátem, určeným Českou advokátní komorou.

Stěžovatelé za důvody kasační stížnosti označili důvody vymezené v § 103 odst. 1 písm. a) b) a e) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, nemá oporu ve spisech, nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

Namítané vady či pochybení v rozhodnutí Krajského soudu v Praze, jakož ani v řízení, které předcházelo jeho vydání, Nejvyšší správní soud neshledal.

Podle ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. *Účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.*

Vedle ust. § 36 odst. 3 s. ř. s. se ve smyslu ust. § 64 s. ř. s. při rozhodování o osvobození od soudních poplatků aplikuje i ust. § 138 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). Ve smyslu tohoto zákonného ustanovení lze přiznat osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka, *zcela nebo zčásti.* Žadatel je přitom povinen soudu prokázat věrohodným způsobem své majetkové a sociální poměry. Při rozhodování o osvobození od soudních poplatků soud přihlíží k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování, k povaze uplatněného nároku a k dalším obdobným okolnostem. Objektivní hlediska pro posuzování poměrů žadatele, resp. jejich tíživosti, v současné době v platném právu vyjádřeny nejsou. Soudy jsou proto nuceny překlenout tento nedostatek v každém konkrétním případě interpretací. Celkové zhodnocení všech okolností, které vypovídají o poměrech žadatele je tak věcí úvahy soudu a promítá se do závěru, zda je žadatel s ohledem na své poměry schopen zaplatit soudní

poplatky. Jestliže mu to jeho poměry nedovolují, je soud povinen mu přiznat tomu odpovídající osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu nebo zčásti. To že rozhodnutí o tom, zda jsou splněny zákonem stanovené předpoklady pro přiznání osvobození od soudních poplatků spadá výhradně do rozhodovací sféry, a tedy i úvahy, „obecných" soudů ostatně dokládá i judikatura Ústavního soudu. Tak se např. v usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV.ÚS 271/2000 uvádí, že „*Rozhodnutí o tom, zda jsou splněny zákonem stanovené předpoklady pro přiznání osvobození od soudních poplatků, spadá výhradně do rozhodovací sféry obecných soudů a s ohledem na ústavně zaručený princip nezávislosti soudů (čl. 82 Ústavy České republiky) Ústavnímu soudu nepřísluší přehodnocovat závěry, ke kterým obecný soud při zvažování důvodnosti uplatněného nároku dospěl. Přiznané osvobození od soudního poplatku navíc může být kdykoliv za řízení, případně i se zpětnou účinností odejmuto, pokud se prokáže, že poměry účastníka osvobození neodůvodňují nebo neodůvodňovaly.*

V posuzované věci krajský soud zkoumal a hodnotil osobní a majetkové poměry žadatelů, zjistil výši peněžních příjmů žadatelů a stejně tak zjistil, jaké vlastní žadatelé nemovitosti. Takto zjištěné osobní a majetkové poměry vzal za východisko hodnocení a úvahy, zda žadatelé mají či nemají dostatečné prostředky (jak to má na mysli § 36 odst. 3 s. ř. s.) k tomu, aby mohli uplatnit svá práva u soudu. Vzal v úvahu přicházející výši soudního poplatku a dospěl k závěru, že žalobci nemají dostatečné prostředky k tomu, aby zcela hradili příslušný soudní poplatek, avšak nejsou zcela nemajetní, a proto jim přiznal částečné osvobození od soudního poplatku (jak to má na mysli § 138 o. s. ř.), a to z jedné poloviny.

Krajský soud v Praze tak i podle názoru Nejvyššího správního soudu postupoval správně, neboť objektivně zjistil, odpovědně zhodnotil a uvážil předpoklady na straně žadatelů pro osvobození od soudních poplatků a dospěl k řešení, které jim, aniž by museli plně hradit soudní poplatek, umožní soudní projednání jejich věci.

Pokud jde o námitku stěžovatelů, že otázkou majetkových poměrů žalobce a) a jeho osvobození od soudních poplatků se již Nejvyšší správní soud zabýval v jiné věci, kdy stěžovateli plně přiznal osvobození od soudních poplatků, k tomu Nejvyšší správní soud znovu poznamenává, že soudy jsou pro *absenci objektivních hledisek pro posuzování poměrů žadatelů, resp. jejich tíživosti, v platném právu* nuceny překlenovat tento nedostatek v každém konkrétním případě interpretací, a tedy posuzovat každý jednotlivý případ s ohledem na jeho specifika samostatně. Nejvyšší správní soud je si vědom obsahu namítaného usnesení ze dne 30. 4. 2004, č. j 7 A 168/2002 - 41, ale stejně tak jsou mu známy podmínky či skutečnosti, z nichž bylo při tomto rozhodování vycházeno. Nejvyšší správní soud konstatuje, že nelze souhlasit s námitkou stěžovatelů, že *od té doby se majetková situace stěžovatelů nezlepšila, spíše naopak,* neboť takové zhoršení z porovnání obou situací nevyplývá. Naopak při posuzování poměrů žalobce (šlo výlučně o případ žalobce a/) pro účely předpokladů pro jeho osvobození od soudních poplatků ve věci sp.zn. 7 A 168/2002, byl tento žalobce při porovnání s nyní posuzovanou situací navíc zatížen podle potvrzení V. z. p., o. p. v K. H., dlužnou částkou 1770 Kč. Proto nejen není nyní posuzovaná situace stěžovatelů „horší", ale není ani stejná. Je naopak právě v uvedeném směru lepší, neboť nyní žalobce a) žádný takový dluh nemá, nebo jej alespoň neuvedl.

Nejvyšší správní soud proto ve smyslu ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost podanou stěžovateli proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 14. 1. 2005, č. j. 44 Ca 100/2003 – 126, jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s, ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelé neměli v řízení úspěch, žalovaný, který v řízení úspěch měl, žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. února 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu